

Received: 11.10.2018

Accepted: 21.12.2018

Published: 10.01.2019

JOTS, 3/1, 2019: 250-252

ÖZERTURAL, Z. & G. ŞILFELER (Hrsg.). Der östliche Manichäismus im Spiegel seiner Buch- und Schriftkultur, Vorträge des Göttinger Symposiums vom 11./12. März 2015, de Gruyter Akademie Forschung, Berlin-Boston, 2018, VIII+160 pp. ISBN: 978-3-11-059145-3

Erdem UÇAR

Prague/Czech Republic
E-mail: merdemu@gmail.com

Kısaca tanıtacağım çalışma, III. Göttingen Manihaizm çalıştayında (11-12 Mart 2015, Almanya) sunulan bildirilerden meydana gelmektedir. Bu çalıştayın benzeri daha önce yine aynı yerde 2010 yılında düzenlenmiş ve bildiriler 2011'de ÖZERTURAL ve WILKENS tarafından neşredilmiştir. Bk. *Der östliche Manichäismus - Gattungs- und Werksgechichte, Vorträge des Göttinger Symposiums vom 4./5. März 2010* (Berlin-Boston: de Gruyter Akademie Forschung). Tanıtımını yaptığımız çalıştayın teması *Eine untergegangene Weltreligion: der Manichäismus im Spiegel seiner Buch- und Schriftkultur* [Kayıp Bir Dünya Dini: Kitabının ve Yazılı Kültürünün Aynasındaki Manihaizm] olarak belirlenmiştir. Bildiriler üç ana guruba ayrılmıştır ve toplantıda 12 bildiri sunulmuştur. Çalışmanın başında *Einleitende Bemerkungen*

(s. 1-3) başlığı altında toplantıda sunulan bildiriler Klaus RÖHRBORN tarafından kısaca tanıtılmıştır. Bu nedenle bildirilerin hepsini burada tanıtmayıp bildirilerin başlıklarını göstermekle yetineceğim. Toplantıda sunulan bildiriler şunlardır:

Teil I. Religionswissenschaftliche Einführung

Weber, C. Wie sinnvoll ist die religionswissenschaftliche Kategorie des Synkretismus? – Bausteine zu einer Bewertung des Manichäismus als synkretistische Religion (s. 7-16)

Teil II. Der östliche Manichäismus in seiner eigenen Überlieferung

Kósa, G. The Manichaean Pantheon in the Xiapu Manuscript Entitled ‘Moni Guangfo 摩尼光佛’ (s. 19-34)

Morano, E. Religion in hymns: a Parthian bifolio in Manichaean script from Turfan with hymns to the Father of Greatness (s. 35-56)

Özertural, Z. Das Problem der Seele im uigurischen Manichäismus (s. 57-72)

Raschmann, S.-C. Neues zu nwyðm? „Einladung“ aus dem Arat-Nachlass, Istanbul (s. 73-86)

Röhrborn, K. Die alttürkischen Uranfangs-Invokationen (s. 87-94)

Teil III. Der östliche Manichäismus und interkulturelle Fragestellungen

Reck, C. Manichäisch oder christlich? Detektivische Arbeit an einem soghdischen Turfanfragment (s. 97-104)

Tardieu, M. La réécriture manichéenne de la Princesse amoureuse d’un joueur de nây (s. 105-114)

Tongerloo, A. van Die Drei Siegel als Tore der Religion des Lichtes (s. 115-124)

Tubach, J. Traditionen des östlichen Manichäismus in der arabischen Überlieferung bei Ibn an-Nadīm (s. 125-140)

Wendtland, A. Zum manichäischen Ursprung sogdischer Lehnwörter in buddhistischen uigurischen Texten: Gab es ein manichäisches religiöses Vokabular im Sogdischen? (s. 141-150)

Wurst, G. Zwei bislang übersehene patristische Belege für das manichäische Bemafest (s. 151-166).

Bildiriler içerisinde Türk Manihaizmi hakkındakilerden kısaca bahsetmek istiyorum. ÖZERTURAL, *Das Problem der Seele im uigurischen Manichäismus* (s. 57-72) başlıklı bildirisinde Uygur Manihaizm’indeki ruh problemini ele almıştır. Makalede, ruh kavramı hakkındaki terimlere değinilmiş ve Eski Türkçe *özüt~üzüt*’ün kökeni üzerine bir teklif sunulmuştur. RASCHMANN, *Neues zu nwyδm’* „*Einladung*“ *aus dem Arat-Nachlass, İstanbul* (s. 73-86) başlıklı bildirisinde, II. Dünya Savaşı sırasında kaybolan, ama ARAT’ın terekesinde fotoğrafı bulunan *U 9340 (Arat 109a/024) numaralı Uygurca fragmanın yazıçevrimini ve tercümesini yapmış, metinde geçen *nwydma* (< Soğdça *nwyδm’* [nivēδmā] ‘davet’) hakkında bazı yeni yorumlar ortaya koymuştur. RÖHRBORN, *Die alttürkischen Uranfangs-Invokationen* (s. 87-94) başlıklı bildirisinde Manihaist Uygurcadaki münacat metinlerinin yapısı ve içeriği üzerinde durmuştur.

Çalıştayı düzenleyenleri, bildirileri yayıma hazırlayanları ve enfes bir baslıkla eseri neşreden De Gruyter yayınevini tebrik ederim.